

U s n e s e n í

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Chmelíka, Ph.D., a soudců JUDr. Martiny Vršanské a Mgr. Pavla Hradeckého ve věci žalobkyně **Mgr. P. B.**, Ph.D., nar. [redacted], bytem [redacted], [redacted], zast. JUDr. Adamem Batunou, advokátem se sídlem Praha 1, Panská 6, proti žalovanému **CSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB**, IČ 45534306, se sídlem Pardubice, Masarykovo nám. 1458, zast. JUDr. Luděkem Krajhanzlem, advokátem se sídlem Praha 1, Na Příkopě 859/22, **o zaplacení 2.662.500,- Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích č.j. 111C 15/2014-98, ze dne 7.10.2015, **t a k t o :**

Rozsudek okresního soudu **z r u š u j e** a věc se okresnímu soudu **v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným rozsudkem okresní soud zamítl návrh, jímž se žalobkyně domáhala, aby žalovaný byl povinen zaplatit společnosti Hypoteční banka, a.s., IČ 13584324, se sídlem Praha 5, Radlická 333/150, částku 2.662.500,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 2.662.500,- Kč za dobu od 16.9.2010 do zaplacení (výrok I). Výrokem II okresní soud žalobkyni uložil, aby žalovanému nahradila k rukám jeho zástupce náklady řízení 72.933,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

V této věci se žalobkyně domáhala původně vydání rozsudku, jímž by bylo žalovanému uloženo zaplatit jí 2.662.500,- Kč s příslušenstvím jako pojistné plnění dle pojistné smlouvy ze dne 22.1.2007, uzavřené mezi žalovaným a společností Hypoteční banka, a.s., ke které žalobkyně přistoupila jako pojištěná přihláškou k pojištění ze dne 21.3.2007. Žalobkyně tvrdila, že u ní nastala pojistná událost předvídaná pojistnou smlouvou a přihláškou k pojištění, když u ní byla ke dni 25.2.2010 shledána invalidita třetího stupně dle rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby s tvrzením, že žalobkyně ve věci není aktivně legitimována, neboť není osobou oprávněnou k přijetí pojistného plnění, navíc podle žalovaného u žalobkyně ani pojištění platně nevzniklo, neboť v přihlášce k pojištění zamlčela podstatné okolnosti ohledně svého zdravotního stavu. Konečně též namítl promlčení uplatněného nároku.

V průběhu řízení žalobkyně žalobu změnila a nadále se domáhala, aby žalovanému bylo uloženo předmětnou částku zaplatit společnosti Hypoteční banka, a.s. Okresní soud tuto změnu žaloby připustil.

Okresní soud vzal za prokázané, že dne 21.3.2007 žalobkyně s Hypoteční bankou, a.s. uzavřela smlouvu o poskytnutí hypotečního úvěru ve výši 4.650.000,- Kč. Žalovaný a společnost Hypoteční banka, a.s. uzavřeli dne 22.1.2007 pojistnou smlouvu č. 1900000172

a žalobkyně dne 21.3.2007 přihláškou k pojištění k této pojistné smlouvě přistoupila. Tím se stala pojištěnou pro případ smrti nebo plné invalidity v rozsahu 75% poskytnutého úvěru. Oprávněnou osobou pro případ trvalé invalidity pojištěné byla společnost Hypoteční banka, a.s., jako pojistník a té mělo být vyplaceno pojistné plnění.

Okresní soud tato skutková zjištění po právní stránce posoudil s odkazem na ust. § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (o.z.), dle zákona č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě. Uzavřel, že v daném případě se jednalo o pojištění cizího rizika podle § 10 citovaného zákona. Vyšel z článku 9 odst. 1 písm. f) pojistné smlouvy ve spojení s bodem 3 přihlášky k pojištění a s článkem 1 všeobecných pojistných podmínek žalovaného pro životní pojištění ze dne 1.1.2005, podle nichž osobou mající právo na pojistné plnění ze sjednaného pojištění pro případ trvalé invalidity žalobkyně byla společnost Hypoteční banka, a.s. Okresní soud tedy dospěl k závěru, že žalobkyně není ve věci aktivně věcně legitimována (nemá právo na pojistné plnění ze sjednaného pojištění), a proto žalobu podle § 10 odst. 3 z.č. 37/2004 Sb. jako nedůvodnou zamítl. Shledal nepodstatným, že žalobkyně „označila jako platební místo Hypoteční banku, a.s.“, neboť se podle okresního soudu stále jedná o návrh žalobkyně požadující plnění, na které nemá nárok. Za těchto okolností pak pokládal okresní soud za nadbytečné zkoumat, zda se z důvodu nepravdivě uvedených údajů o zdravotním stavu v přihlášce k pojištění žalobkyně stala či nestala pojištěnou, příp. zda byl žalovaný nárok promlčen.

Proti rozsudku okresního soudu podala včasné odvolání žalobkyně. Nesouhlasila se závěrem okresního soudu, že není ve věci aktivně legitimována, když k jejímu návrhu byla připuštěna změna žaloby. Žalobkyně se nedomáhá plnění ve prospěch své osoby, ale domáhá se toho, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit předmětnou částku Hypoteční bance, a.s. Hypoteční banka je subjektem oprávněným k přijetí pojistného plnění. Současně je žalobkyně přesvědčena, že jakožto pojištěná je oprávněnou k podání žaloby o plnění ve prospěch oprávněné osoby. Protože žalovaný oprávněné osobě, tedy Hypoteční bance, a.s., odmítl pojistné plnění vyplatit, a Hypoteční banka, a.s. sama tuto žalobu podat odmítla, nezbylo žalobkyni, než se pojistného plnění ve prospěch oprávněné osoby domáhat svým návrhem. Pokud by neměla být v tomto řízení aktivně legitimována, nemohla by se domoci výplaty pojistného plnění ve prospěch pohledávky, jejíž splácení si pojistila, což nemohlo být cílem zákona o pojistné smlouvě a bylo by to vůči žalobkyni nespravedlivé. Poukázala též na to, že platila určité částky jako pojistné na předmětnou pojistnou smlouvu. Žalobkyně proto navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc okresnímu soudu k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Žalovaný navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Zdůraznil, že žalobkyně sama žádnou pojistnou smlouvu s žalovaným neuzavřela, smluvními stranami pojistné smlouvy jsou žalovaný jako pojistitel a Hypoteční banka, a.s. jako pojistník. Podle žalovaného je nesprávný názor žalobkyně, že by měla být „faktickým“ oprávněným z pojištění, neboť její schopnost splácet hypoteční úvěr byla pojištěna a její případnou nepředvídatelnou životní překážku mělo pomoci toto pojištění překonat. Žalobkyně podle žalovaného nepochopila princip pojištění tzv. cizího rizika. Takový druh pojištění sjednávají pojistníci jako své vlastní zajištění např. úvěru, tedy na svoji vlastní ochranu, nikoli na ochranu pojištěného. Pokud žalobkyně argumentovala tím, že platila pojistné, pak i v tom se

mýlí. Pojistné platila Hypoteční banka, a.s. Ta teoreticky mohla ve svých poplatcích za sjednání hypotečního úvěru nebo za vedení hypotečního účtu požadovat poplatek, který by pokryl její zvýšené náklady, související s tímto pojištěním.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, přičemž po hmotněprávní stránce, s odkazem na ust. § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, posuzoval věc podle zákona č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě.

Odvolání žalobkyně je důvodné.

Odvolací soud vychází z okresním soudem zjištěného skutkového stavu potud, že lze vzít za prokázané, že žalobkyně uzavřela s Hypoteční bankou, a.s. smlouvu o hypotečním úvěru ve výši 4.650.000,- Kč. Žalovaný jako pojistitel uzavřel s Hypoteční bankou, a.s. pojistnou smlouvu o pojištění dlužníků z hypotečních úvěrů, k níž žalobkyně přistoupila jako pojištěná přihláškou k pojištění. Osobou oprávněnou k přijetí pojistného plnění z této pojistné smlouvy je Hypoteční banka, a.s. Odvolací soud se též ztotožňuje s okresním soudem v tom, že předmětný pojistný vztah je po právní stránce pojištěním cizího rizika podle § 10 odst. 3 zákona č. 37/2004 Sb.

Odvolací soud nicméně nesdílí závěr okresního soudu o nedostatku aktivní věcné legitimace na straně žalobkyně.

Za situace, kdy se původně žalobkyně domáhala toho, aby žalovaný jí byl povinen zaplatit pojistné plnění, žalobkyně se svým návrhem úspěšná být nemohla, neboť ona skutečně právo na pojistné plnění nemá. V průběhu řízení však žalobkyně změnila žalobu a nadále se domáhala toho, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit pojistné plnění Hypoteční bance, a.s., která k přijetí pojistného plnění oprávněná je. V daném případě není hypoteční banka jen platebním místem, žalobkyně se nedomáhá zaplacení předmětné částky v její prospěch „k rukám hypoteční banky“, ale domáhá se plnění ve prospěch třetí osoby, a okresní soud takovou změnu žaloby připustil.

Odvolací soud se ovšem zabýval též otázkou, zda žalobkyně je v tomto řízení aktivně věcně legitimována v tom smyslu, zda je oprávněna podat tuto žalobu ve prospěch třetí osoby.

Zde pak nebylo možno přehlédnout, že Hypoteční banka, a.s. na svých veřejně přístupných internetových stránkách prezentuje (a v době vzniku předmětného pojistného vztahu prezentovala v obdobné podobě) tzv. předmluvní informace o pojištění hypotéky, kde v odstavci pojednávajícím o účelu pojištění hypotéky je uvedeno, že pojištění hypotéky je určeno pro klienty banky, kteří chtějí uzavřít smlouvu o hypotečním úvěru nebo již mají s bankou uzavřenu smlouvu o hypotečním úvěru, a zároveň chtějí zajistit svoji schopnost tento úvěr splatit. Ve stejných předmluvních informacích je veřejnost též informována o tom, že za toto pojištění zaplatí bance poplatek. Dlužník tak podle odvolacího soudu, i s přihlédnutím k obsahu pojistné smlouvy, která má zajistit úhradu zůstatku úvěru věřiteli v případě, že z konkrétních příčin tuto úhradu nebude moci realizovat dlužník, podává přihlášku k rámcové pojistné smlouvě nikoli proto, že by měl na mysli zájmy hypoteční

banky, ale proto, že tím hodlá zajistit především zájmy své. Tedy podává přihlášku k pojištění proto, aby jej nestíhala povinnost zaplatit úvěr v době, kdy mu v tom závažné nepředvídatelné okolnosti budou bránit. Odvolací soud si je samozřejmě vědom toho, že stranami pojistné smlouvy jsou jen žalovaný jako pojistitel a hypoteční banka jako pojistník, přesto však se nedomnívá, že by se tato pojistná smlouva o pojištění cizího rizika pojištěného netýkala. Jestliže by pojištěný neměl možnost domáhat se splnění závazku z pojistné smlouvy ve prospěch oprávněné osoby, neměl by objektivně možnost ovlivnit, zda pojistitel za něj jeho závazek věřiteli splní. Proklamace hypoteční banky, obsažené v jejích předmluvních informacích ohledně zajištění schopnosti pojištěného splácet úvěr, by byly pro pojištěného bez praktického významu.

Odvolací soud tedy uzavírá, že ačkoli žalobkyně sama není stranou pojistné smlouvy, přesto prostřednictvím přihlášky k pojištění vstoupila do smluvního vztahu, pojistnou smlouvou založeného, jako subjekt, jehož právní i ekonomické zájmy jsou prostřednictvím této pojistné smlouvy významně ovlivněny. Proto žalobkyně má právní i ekonomický zájem na plnění z pojistné smlouvy a je tudíž osobou aktivně legitimovanou k podání žaloby na plnění z této smlouvy ve prospěch oprávněné osoby.

Protože okresní soud vyšel z odlišného právního názoru, neposuzoval uplatněný nárok věcně, nezabýval se námitkami žalovaného, že v daném případě zde není nárok na pojistné plnění, když v důsledku porušení povinnosti žalobkyně pojištění nevzniklo platně, a nezabýval se ani námitkou promlčení uplatněného nároku.

Odvolacímu soudu tedy nezbylo, než napadený rozsudek podle § 219a odst. 2 o.s.ř. zrušit a podle § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. věc vrátit okresnímu soudu k dalšímu řízení a rozhodnutí.

V dalším řízení se okresní soud bude zabývat důvodností uplatněného nároku, přičemž posoudí předně žalovaným vznesenou námitku promlčení. Poté o věci znovu rozhodne. Rozhodne též o nákladech řízení, a to včetně tohoto řízení odvolacího.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné.

Proti tomuto usnesení lze za podmínek ust. § 237 o.s.ř. podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto usnesení prostřednictvím okresního soudu, který ve věci rozhodl v I. stupni, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně jako soudu dovolacímu. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o.s.ř.).

V Pardubicích dne 31. března 2016

JUDr. Jaroslav Chmelík, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:

██████████